

O radiografie a infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos (art. 250 Cod Penal)

Valentin NEACȘU¹

Abstract

Prin natura sa antologică, prezenta lucrare are scopul de a alătura discuțiilor doctrinare, evocate pe parcursul său, propria opinie a autorului cu privire la cele mai importante instituții de drept penal conexe infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos. Invocând raționamentele eterogene din literatura de specialitate cu privire la aceste aspecte și operând o analiză a acestora, decurge în mod natural opinia rezultantă, ca efect al selecției meticuloase a argumentelor privitoare la subiectul pasiv al infracțiunii, obiectul său, latura subiectivă, latura obiectivă etc. De asemenea, se identifică relația cu alte infracțiuni în cadrul coordonatelor stabilite de Codul penal. Nu în ultimul rând, pe parcursul lucrării, acolo unde este necesar, sunt prezente și propuneri ce ar putea conduce la o mai coerentă aplicabilitate a normei și o încheiere a practicii judiciare.

Cuvinte-cheie: Operațiuni financiare, monedă electronică, subiect pasiv, depozit bancar, infracțiuni informatice

I. Introducere

Infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, reglementată de art. 250 Cod penal, este situată în cadrul Titlului II al Părții Speciale din Codul penal, *Infracțiuni contra patrimoniului*, în interiorul Capitolului IV, *Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice*. De aici decurg câteva consecințe referitoare la trăsăturile esențiale ale acestei infracțiuni. Scopul demersului nostru de analizare a acestei infracțiuni constă în limpezirea unor discuții doctrinare pe teme specifice infracțiunilor informatice controversate. Pe lângă alte aspecte relevante, vom remarca formele pe care anumite instituții de drept penal le îmbracă în cazul acestei infracțiuni - obiectul material, subiectul pasiv², dar și relația cu alte infracțiuni -, care par să ambiguizeze practica judiciară. Din păcate, literatura de specialitate nu ne oferă analiza o exhaustivă, ori măcar extensivă a acestora. Un loc special în acest sens îl ocupă, determinarea subiectului pasiv al infracțiunii. Jurisprudența dovedește, în mod regretabil, o autosuficiență, astfel că subiectul pasiv rămâne unidimensional, același în orice mod de concretizare în fapt a infracțiunii. Voi sublinia de ce în cvasitotalitatea soluțiilor instanțelor naționale se poate argumenta că subiectul pasiv al infracțiunii este reținut în mod eronat.

¹ Student, Facultatea de Drept, Academia de Studii Economice din București, neacsuvalentin21@stud.ase.ro

² Și scurte considerații referitoare la aspecte de ordin procesual penal ce privesc persoanele vătămate vor fi cuprinse în dezbateri.

II. Înțelesul unor termeni

Însăși expunerea de motive în ceea ce privește adoptarea Legii 286/2009 privind Codul penal, în ceea ce privește capitolul mai sus menționat, este una neelaborată. Se menționează doar că *textele preiau fără modificări de esență prevederile în materie cuprinse în Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției și în Legea 365/2002 privind comerțul electronic*³. La rândul lor, nu prezintă explicații relevante în acest sens nici expunerile de motive privind Legea 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal ori Legea 365/2002.

Etimologia normativă a infracțiunii de la art. 250 Cod penal se identifică în legile speciale mai sus menționate, astfel că actualmente infracțiunea iese, în mare parte, din cadrul normativ stabilit de acestea (fiind acum prevăzută în Codul penal). Înțelesul unor termeni regăsiți în norma de incriminare este acum identificabil atât în art. 180 Cod penal cât și în legile speciale.

Legiuitorul alege să fie ermetic în definirea unor termeni care, de altfel, sunt esența incriminărilor circumscrise sferei din care face parte și art. 250. Fără a relua criticile dure dar juste din doctrină⁴, atragem atenția și asupra unei deficiențe normative ce îmbracă forma unei definiții ciclice. Astfel, în art. 1 pct. 11 din Legea 365/2002 privind comerțul electronic, republicată, se definește termenul *instrument de plată electronică* ca fiind *instrumentul care permite titularului său să efectueze următoarele tipuri de operațiuni: a) transferuri de fonduri, altele decât cele ordonate și executate de instituțiile financiare, b) retrageri de numerar, precum și încărcarea și descărcarea unui instrument de monedă electronică*. Totodată, la pct. 13 din același act normativ, se definește *instrumentul de monedă electronică* ca fiind *instrumentul de plată electronică reîncărcabil, altul decât instrumentul de plată cu acces la distanță, pe care unitățile de valoare sunt stocate electronic și care permite titularului să efectueze operațiunile de la pct. 11*. În concluzie, conform definițiilor legale în vigoare, instrumentul de plată electronică permite încărcarea și descărcarea unui instrument de monedă electronică iar instrumentul de monedă electronică este un instrument de plată electronică care permite încărcarea și descărcarea unui instrument de monedă electronică. Nu suntem siguri că, în aceste condiții, norma de incriminare este suficient de clară și previzibilă... Practica judiciară reușește chiar și

³ Expunerea de motive, disponibilă la: <https://www.cdep.ro/proiecte/2009/300/00/4/em304.pdf>, ultima accesare 07.03.2024

⁴ A se vedea: G. Zlati, „Criminalitatea informatică în România”, Jurnalul Baroului Cluj nr. 1/2021, pagina 14; V. Cioclei, Drept penal partea specială I, Ediția 8, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 419; G. Zlati, Ș. Deleanu, „Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos prin intermediul unui terminal POS (Point of Sale). Dezlegarea unei dezlegări de drept”, disponibil la: <https://www.juridice.ro/685203/efectuarea-de-operatiuni-financiare-in-mod-fraudulos-prin-intermediul-unui-terminal-pos-point-of-sale-dezlegarea-unei-dezlegari-de-drept.html>, ultima accesare în 07.03.2024

în aceste condiții tulburi să dea vlagă normei de incriminare⁵, semn că magistrații apreciază îndemnul lui Pitagora: „Magistratul! Nu fi dușmanul legiuitorului.”⁶

III. Obiectul juridic

Obiectul juridic generic este ușor de decelat, fiind specific infracțiunilor contra patrimoniului. Specializarea acestuia se realizează prin grefarea relațiilor patrimoniale *pe o corectă utilizare a instrumentelor de plată fără numerar, precum și a datelor de identificare care permit utilizarea acestora*⁷. Totuși, același autor consacrat afirmă: „Concret, este protejat patrimoniul persoanelor posesoare de conturi bancare susceptibile de operațiuni prin instrumente de plată fără numerar, precum și patrimoniul posesorilor de valori monetare sau monede virtuale care pot fi transferate, stocate și tranzacționate electronic.” Consider că ar fi mai judicioasă o nuanțare a aspectelor pragmatice ce implică obiectul juridic al acestei infracțiuni. Mai exact, anticipând dezvoltarea pe care o expun în cadrul secțiunii *Subiect pasiv*, va fi protejat, poate chiar primordial, patrimoniul persoanei (juridice) cu care titularul instrumentului de plată fără numerar intră în raporturi contractuale, specifice dreptului bancar. Într-adevăr, având element material alternativ, există situații în care este protejat exclusiv patrimoniul posesorilor valorilor enumerate (de pildă, posesorul unui *wallet*⁸ în care se găsesc monede virtuale). Închidem acest punct constatând caracterul evident pluriofensiv al infracțiunii.

IV. Obiectul material

Nu există un consens în doctrină cu privire la acest aspect. Deși nu dorim să amplificăm incertitudinea, nu putem să nu observăm că opiniile dominante (inexistența unui obiect material⁹ *versus* numerarul ori datele informatice referitoare la fondurile bănești stocate pe instrumentele de monedă electronică¹⁰) nu par să fie integral corecte.

---

⁵ Practica judiciară nu s-a împotmolit în aspecte de ordin terminologic și deseori a reușit tragerea la răspundere penală pentru această infracțiune a celor vinovați (după cum se observă în jurisprudența amintită pe parcursul lucrării), interpretând rațiunea legiuitorului în mod corect. În ciuda definițiilor precare a termenilor, simțul practic a prevalat, asociindu-se corect noțiunile din practică (bancară) cu cele teoretice, de drept penal.

⁶ *Pitagora*, Legile morale și politice, editura Antet, Oradea, 1996, pagina 192. Mă întreb dacă și afirmația inversă se confirmă. Multiple semne, precum modificările aberante recente ale infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale, ne îngrijorează că nu.

⁷ *V. Cioclei*, op. cit., p. 418

⁸ În acest caz, discutăm doar despre un *wallet* online. Pe de altă parte, vom argumenta în lucrare că un *cold-wallet* nu va intra sub sfera de protecție a normei. De asemenea, trebuie diferențiat între un *wallet* oferit ca serviciu de un terț și un *non-custodial wallet*, prima ipoteză atrăgând ca premisă existența unui raport contractual ale cărui efecte asupra art. 250 CP se pot asemui celor atrase de contractele bancare.

⁹ *V. Cioclei*, op. cit., p. 418

¹⁰ *I. Kuglay*, Comentariu, p. 542 apud *V. Cioclei*, op. cit., p. 418

Mai mulți autori apreciază că obiectul material este *bunul vătămat sau pus în pericol în mod nemijlocit prin acțiunea/inacțiunea prevăzută în norma de incriminare*¹¹. Astfel, apreciem și noi¹²: obiectul material constă în numerarul retras ori datele de identificare utilizate (alin. 1 și 2) ori transmise (alin. 3), atât timp cât ele sunt în format fizic.

Urmarea imediată nu apare decât concomitent cu schimbarea stării de fapt a numerarului aflat în bancomat (ori datelor transmise) în urma interacțiunii directe cu acestea, prim indiciu că aceasta este soluția corectă. De altfel, interacțiunea nemijlocită din definiția obiectului material nu presupune *per se* interacțiunea fizică directă a făptuitorului cu bunul care formează obiectul material, ci doar ca acțiunea/inacțiunea să fie îndreptată direct asupra obiectului. Dacă am interpreta primul raționament ca fiind corect, ar reieși că uciderea unei persoane prin împușcare nu are obiect material pentru că făptuitorul nu interacționează „nemijlocit” cu victima, interacțiunea fiind mijlocită de pistol, ceea ce este dificil de acceptat (cum aici acțiunea este mijlocită de bancomat). În fine, numerarul este expresia materială, în cea mai rudimentară formă, a conceptului abstract de patrimoniu. Fiind o infracțiune din Titlul II și având un element material susceptibil de interacțiune directă cu această materializare a patrimoniului, considerăm că aceasta este soluția corectă.

În al doilea caz, datele de identificare pot fi, bineînțeles, stocate în/pe instrumente cu existență fizică, neexistând vreun impediment logic în a reține posibilitatea ca ele să constituie obiectul material al infracțiunii având în vedere caracterul pluriofensiv al acestora (de exemplu, un cod QR imprimat care constituie cod de acces). Există chiar situații când datele sunt stocate exclusiv fizic, fiind prea complexe pentru a fi reținute de titularii lor, soluția impunându-se cu atât mai mult în cazul interferențelor ilicite cu acestea.

V. Subiectul activ

Subiectul activ nu este circumstanțiat. Poate răspunde pentru săvârșirea aceste infracțiuni inclusiv persoana juridică, cu mențiunea că *pentru dovedirea vinovăției unei persoane juridice nu este suficient, dar este necesar, probatoriul cu*

---

¹¹ M. Udriou, *Sinteze de Drept penal Partea Generală*, Vol. 1, Ediția 4 Revizuită, Ed. C. H. Beck, București, 2023, p. 137. În același sens, a se vedea C. Duvac, *Drept penal român*, Vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2021, p. 515; L. V. Lefterache, *Drept penal partea generală*, Ediția a 3-a, Ed. Hamangiu, București, 2021, p. 180

¹² În sensul că beneficiul material obținut este produs al infracțiunii, a se vedea G. Zlati, în G. Bodoroncea, V. Cioclei, I. Kuglay, L. V. Lefterache, T. Manea, I. Nedelcu, F.-M. Vasile, G. Zlati, *Codul penal. Comentariu pe articole*, Ediția 3, Ed. C. H. Beck, 2020, p. 924; În sensul că instrumentele de plată electronică și datele informatice constituie obiect material, a se vedea M. Dobrinoiu în V. Dobrinoiu et alia, *Noul Cod Penal Comentat. Partea specială*, Ediția a II-a, Ed. Universul Juridic, 2014, p. 319

privire la autoritatea exercitată asupra conduitei persoanei fizice care îndeplinește condițiile de tipicitate a infracțiunii.¹³

VI. Subiectul pasiv

Într-adevăr, poate fi subiect pasiv orice persoană, fizică sau juridică, al cărei patrimoniu este pus în pericol prin efectuarea operațiunilor financiare în mod fraudulos.¹⁴ La prima vedere totul pare clar, însă, diavolul se află în detalii. Observăm că practica judiciară reține în mod eronat, în cvasitotalitatea spețelor, care subiect de drept are calitatea de subiect pasiv.¹⁵ Apreciem, pentru argumentele ce urmează, că în variantele cel mai des întâlnite de concretizare a infracțiunii (atunci când sunt retrase sau încărcate/descărcate valori din conturile bancare, fie prin utilizarea cardurilor autentice/falsificate la POS, fie prin retragerea direct din bancomat) subiectul pasiv este unitatea bancară cu care titularul contului se află în relații contractuale. În acest sens, analizăm dispozițiile Codului Civil, în ceea ce privește Contul bancar curent (art. 2.184 și urm.) și Depozitul bancar (art. 2.191 și urm.).

În ceea ce privește depozitul bancar, art. 2.191 alin. 1 prevede expres că „Prin constituirea unui depozit de fonduri la o instituție de credit, **aceasta dobândește proprietatea sumelor de bani depuse** și este obligată să restituie aceeași cantitate monetară, de aceeași specie, la termenul convenit, sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe.” Așadar, depozitarul (banca), *în calitate de proprietar, suportă și riscul or degradării lor fortuite*.¹⁶ Titularul contului are doar o creanță asupra bancii¹⁷.

Privitor la contul bancar curent, s-a statuat în literatura de specialitate că *efectul translativ de proprietate al contractului de cont bancar curent se transpune în dobândirea dreptului de proprietate al instituției de credit contractantă, în privința sumelor remise de către client, din momentul predării acestora*.¹⁸ În sensul răspunderii și pentru pierderea banilor ca urmare a infracțiunilor, s-a spus că „din

¹³ L. V. Lefterache, „Analiza elementelor de probatoriu asupra vinovăției persoanei juridice în cauzele penale. Veriga lipsă. Evoluția practicii judiciare” în A. R. Trandafir, G.-A. Lazăr (coord.), Răspunderea penală a persoanei juridice, Ed. Solomon, 2021, p. 115

¹⁴ V. Cioclei, op. cit., p. 418

¹⁵ Toată jurisprudența amintită pe parcursul acestei lucrări constituie exemplu, subiectul pasiv fiind întotdeauna titularul contului.

¹⁶ F. Deak, L. Mihai, R. Popescu, Tratat de drept civil. Contracte speciale, Vol. III, Ediția a VI-a, Ed. Universul Juridic, București, 2024, p. 61

¹⁷ În sensul calificării juridice a contractului de depozit bancar ca fiind „un împrumut acordat băncii”, a se vedea Rada Postolache, „Depozitul bancar de fonduri în lumina noului Cod Civil”, Journal of Legal Studies, Year VI, Supplementary Issue, 1, 2011, p. 299

¹⁸ Monna-Lisa Bellu Magdo, „Contractul de cont bancar curent”, Revista Dreptul nr. 8/2022, disponibil la: <https://lege5.ro/App/Document/gezdkmjxgm3dq/contractul-de-cont-bancar-curent?pid=493154112&expression=>, ultima accesare: 07.03.2024

momentul depunerii banilor, banca suportă riscul pieirii fortuite (calamități, furt etc.)”¹⁹

Bineînțeles, în aria noastră de interes, realitatea practică nu se rezumă doar la aceste două tipuri de contracte (totuși, preponderența lor este covârșitoare) și, posibil, nici măcar la specia contractelor bancare. De pildă, în ceea ce privește contractele încheiate cu entitățile ce oferă servicii de tranzacționare de monede virtuale (și care pot emite instrumente de plată fără numerar în acest sens) clauzele sunt diverse și complexe. Unele dintre cele mai importante astfel de entități de pe piață, cum e Binance, stabilesc clauze contractuale care le exonerează de răspundere în cazurile în care tranzacțiile au fost autorizate de titular, *chiar ca urmare a greșelii, neglijenței, erorii ori fraudei*²⁰. De aici rezultă că ar trebui analizat *in concreto* dacă este incident un astfel de raport contractual în speță și, dacă da, care sunt efectele lui, pentru a se putea astfel determina persoana în a cărei patrimoniu se produce paguba (sau starea de pericol).

Un alt aspect deosebit de relevant este chiar definiția *monedei electronice* prev. de art. 180 alin. 3, de unde aflăm că moneda electronică reprezintă *valoarea monetară stocată electronic, inclusiv magnetic, reprezentând o creanță asupra emitentului, emisă la primirea fondurilor cu scopul efectuării de operațiuni de plată și care este acceptată de o persoană, alta decât emitentul de monedă electronică*. Calificarea legală drept *creanță asupra emitentului* confirmă alegațiile de până acum.

Este de înțeles că pragmatismul de care trebuie să dea dovadă întregul proces penal a împins la ignorarea acestor considerații²¹, mai de grabă teoretice decât prietene cu celeritatea procesului. Însă decelarea subiectului care are calitatea de subiect pasiv nu reprezintă interes doar din punct de vedere teoretic. Identificarea corectă a subiectului pasiv este, apreciem, un aspect esențial al legalității procesului penal, influențând drastic arii precum competența organelor judiciare și acțiunea civilă.

Își găsește, *mutatis mutandis*, utilitatea afirmația unui specialist în domeniul criminalității informatice: „*Apreciem că practica judiciară ar trebui să dea dovadă de o mai mare deschidere în ceea ce privește o schimbare de paradigmă în acele*

---

¹⁹ F. Deak, L. Mihai, R. Popescu, op. cit., p. 85

²⁰ <https://www.binance.com/en/terms>, a se vedea punctul 12.2 din secțiunea Tranzacții

²¹ Spre exemplu, a se vedea M. Peter, „Raportul dintre infracțiunea de fraudă informatică, prevăzută de art. 249 Cod penal și infracțiunea de efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos, prevăzută de art. 250 Cod penal”, 07.01.2022, disponibilă la <https://www.juridice.ro/692921/raportul-dintre-infracțiunea-de-frauda-informatica-prevazuta-de-art-249-cod-penal-si-infracțiunea-de-efectuarea-de-operatiuni-financiare-in-mod-fraudulos-prevazuta-de-art-250-cod-penal.html>: „În concret, recurgând la un exemplu cât se poate de simplu, este evident că o sumă de bani transferată fraudulos din contul unei persoane, prin accesarea fără drept a serverului unei bănci, aparține titularului de cont (respectiv a clientului băncii care beneficiază de serviciile bancare)”

situații în care încadrarea juridică acceptată cu o largă majoritate ajunge în timp să fie pusă sub semnul întrebării în literatura de specialitate.”²²

VII. Latura obiectivă

Situația premisă

S-a arătat în doctrină că situația premisă constă în existența unui instrument de plată fără numerar.²³ Considerăm că și în acest caz se impun câteva mențiuni. Astfel, avem în vedere că infracțiunea prev. în art. 250 Cod penal este una cu conținuturi alternative²⁴ iar alin. 3 incriminează o infracțiune de sine stătătoare. Așadar, există posibilitatea reținerii comiterii infracțiunii prev. de art. 250 alin. 3 chiar dacă situația premisă nu este îndeplinită²⁵ (de pildă, transmiterea neautorizată de date are loc, în scopul prevăzut de normă, însă făptuitorul nu cunoaște că instrumentul de plată fără numerar și-a încetat existența, poate chiar anterior adoptării rezoluției infracționale²⁶).

Elementul material

Există **două cerințe esențiale** atașate elementului material: prima, fapta să fie săvârșită prin utilizarea unui instrument de plată fără numerar sau a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia și, a doua, operațiunile să se realizeze fără consimțământul titularului. În legătură cu **prima cerință**, s-a reținut în jurisprudență că:

„În drept, faptele inculpatului care a găsit în parcare un card bancar, eliberat pe numele persoanei vătămate iar ulterior, *utilizând acel card, a efectuat fără drept și consimțământul titularului, un număr de 12 tranzacții de achiziții bunuri (contactless), [...] debitând astfel contul persoanei vătămate, cu suma totală de 762 de lei, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de: efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos, prev. de art. 250 alin. 1 Cod penal (12 acte materiale), cu aplic. art. 35 alin. 1 Cod penal și acces ilegal la un sistem informatic, prev. de art. 360 alin. 1 și 3 Cod penal (12 acte materiale), cu aplic. art. 35 alin. 1 Cod penal, ambele cu aplic. art. 38 alin. 1 Cod penal.”²⁷ Am ales să evocăm această argumentare întâlnită în practică și pentru că ne este dificil să acceptăm că în*

---

²² G. Zlati, Ș. Deleanu, op. cit.

²³ V. Cioclei, op. cit., p. 418

²⁴ Pentru explicații a se vedea M. Udriou, op. cit., p. 184. În același sens, a se vedea V. Cioclei, op. cit., p. 423

²⁵ Având în vedere că reprezintă o infracțiune autonomă, ar fi fost mai judicios ca doctrina să menționeze fie că situația premisă nu se aplică global în cadrul art. 250, fie că pentru alin. (3) situația premisă este cel mult reprezentată de existența respectivelor date de identificare.

²⁶ Subliniez că nu fac aici referire la o tentativă neidonee, cum ar fi atunci când instrumentul de plată fără numerar nu a existat decât în imaginația făptuitorului.

²⁷ Tribunalul Suceava, Hotărâre nr. 340/2023 din 18.12.2023

respectiva înfățișare a infracțiunii (plata prin POS) este legală reținerea concursului cu art. 360. Deși s-a argumentat coerent anterior²⁸, și nu consider o aprofundare suplimentară revelatoare, observăm în deciziile chiar recente ale instanțelor naționale extinderea pe cale pretoriană a noțiunii de *acces la un sistem informatic*. Există o serie de hotărâri care, deși identifică argumentele doctrinare în sensul imposibilității reținerii art. 360, reciclează aceleași raționamente care fac abstracție de realitatea procesului logic ce stă la baza acestor plăți²⁹. Următoarele sunt doar câteva dintre hotărârile care preiau acest argument: Hotărârea nr. 1242/2023 din 19.10.2023 pronunțată de Tribunalul București³⁰; Hotărârea nr. 250/2023 din 22.11.2023 pronunțată de Tribunalul Ilfov³¹; Hotărârea nr. 365/2023 din 28.03.2023 pronunțată de Tribunalul București³². Pe lângă faptul că argumentarea în favoarea reținerii concursului ideal cu art. 360 este una sofistică, în cel mai bun caz, organele judiciare extrapolează noțiunea de acces la un sistem informatic așa încât și trimiterea unui mesaj prin WhatsApp devine acces la un sistem informatic, conform explicațiilor invocate. Această argumentare a instanțelor face posibilă incidența art. 360 și atunci când se efectuează plăți online folosind exclusiv datele de identificare ale instrumentului de plată fără numerar, făptuitorul plasând o comandă pe site-ul comerciantului, sistemul informatic al băncii procesând automat această comandă, garantându-i astfel „accesul la un sistem informatic”. Totuși, există instanțe care încadrează o astfel de conduită, în mod corect, ca întrunind elementele constitutive ale art. 250, exclusiv. În acest sens, a se vedea:

Hotărârea nr. 904/2023 din 21.12.2023 pronunțată de Judecătoria Piatra-Neamț: „În drept, faptele inculpatului carea efectuat mai multe tranzacții bancare

---

²⁸ „În ceea ce ne privește, în ipoteza în care inculpatul utilizează în mod fraudulos un instrument de plată electronică la un terminal POS sau utilizează datele de identificare ale acestuia pentru achiziționarea de bunuri sau servicii pe Internet, nu discutăm despre un acces la un sistem informatic ci despre o simplă comunicare (transmitere) de date informatice. De asemenea, prin reducere la absurd, chiar dacă am discuta despre un acces la un sistem informatic, acesta ar fi unul autorizat (cu drept).” – G. Zlati, Ș. Deleanu, op. cit.

²⁹ „Această deosebire de ordin tehnic, deși corectă, nu este în măsură a înlătura întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 360 alin. (1) C.pen., ci doar pe cele ale variantelor agravate prevăzute de art. 360 alin. (2) și (3) C. pen. În acest sens, instanța reține că prin intermediul operațiunii contactless, agentul nu obține acces efectiv la nicio dată informatică, simpla plasare a cardului bancar în proximitatea terminalului POS stabilind legătura și accesul la sistemul informatic. Din rațiuni evidente de securitate, operațiunea contactless nu permite decât autorizarea unei plăți în sumă mică dar nicio altă operațiune ce poate fi operată, de exemplu, prin bancomat, o diferență de tratament juridic în acest sens fiind pe deplin justificată.”

³⁰ Hotărâre nr. 1242/2023 din 19.10.2023 pronunțată de Tribunalul București, cod RJ 62779756e (<https://www.rejust.ro/juris/62779756e>). Ultima consultare: 22 martie 2024.

³¹ Hotărâre nr. 250/2023 din 22.11.2023 pronunțată de Tribunalul Ilfov, cod RJ g8e58976e (<https://www.rejust.ro/juris/g8e58976e>). Ultima consultare: 22 martie 2024.

³² Hotărâre nr. 365/2023 din 28.03.2023 pronunțată de Tribunalul București, cod RJ 623275987 (<https://www.rejust.ro/juris/623275987>). Ultima consultare: 22 martie 2024.

prin metoda de plată Google Payment, folosind, fără drept, datele de pe cardul bancar aparținând persoanei vătămate, cauzându-i un prejudiciu în cuantum de 1952 de lei, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, în formă continuată (35 de acte materiale), prevăzută de art. 250 alin. 1 Cod penal, cu aplicarea art. 35 alin. 1.”

Hotărâre nr. 626/2023 din 29.09.2023 pronunțată de Judecătoria Sibiu: „Fapta inculpatei care în baza unei rezoluții infracționale unice, a folosit cardul bancar emis pe numele persoanei vătămate, **efectuând 17 tranzacții contactless cu acel card**, creând un prejudiciu în valoare de 816,77 lei, întrunește elementele constitutive efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos în formă continuată, prev. de art. 250 alin. 1 C.pen. cu aplic. art. 35 alin. 1 C.pen. (17 acte materiale).”

Hotărârea nr. 78/2018 din 26.01.2018 pronunțată de Judecătoria Sectorului 2 București: „În drept, faptele inculpatului constând în aceea că a găsit cardul de debit cu funcția „contactless” activată și a dispus de acesta ca de bunul său, realizând operațiuni de plată, respectiv, ulterior[...] *a efectuat un număr total de 10 operațiuni de plată prin POS, folosind cardul indicat, fără consimțământul titularului*, cauzând un prejudiciu total de 766,34 lei, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii unice de însușirea bunului găsit, faptă prev. și ped. de art. 243 alin. 1 C.p. și a infracțiunii în formă continuată de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, faptă prev. și ped. de art. 250 alin. 1 C.p., cu aplicarea prevederilor art. 35 alin. 1 C.p., alcătuită din zece acte materiale, cu aplicarea prevederilor art. 38 alin. 2 C.p., privind concursul formal de infracțiuni.”

Hotărâre nr. 189/2024 din 29.02.2024 pronunțată de Judecătoria Buzău: „Fapta inculpatului care a efectuat un număr de patru plăți electronice on-line din contul bancar al persoanei vătămate *prin utilizarea fără acceptul titularului contului, a datelor de identificare ale cardului bancar*, cauzând un prejudiciu în valoare de 2.850 lei, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos, prev. și ped. de art. 250 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) Cod penal.”

În ceea ce privește **a doua cerință**, este lesne de observat că un eventual consimțământ al titularului nu ar atrage incidența art. 22 CP, eliminând antijuridicitatea, ci chiar lipsa tipicității obiective a faptei, cu consecințele care decurg natural de aici. Nici art. 30 CP, eroarea, nu produce efectele obișnuite (privind imputabilitatea), eroarea asupra existenței consimțământului privind tipicitatea subiectivă.³³

Există totuși o problemă de tehnică legislativă aici. Exprimarea legiuitorului este care poate genera controverse, acest *fără consimțământ* putând conduce la consecințe nedorite în practică³⁴. Bunăoară, soțul care, fără a avea consimțământul

³³ Pentru aplicarea acestui raționament într-o ipoteză similară a se vedea: M. Udrioiu, Sinteze, p. 333 apud *T.Manea, C.N. Constantinescu-Mărunțel, H. Ș. Tiugan, Drept penal. Partea specială*, Ed. Hamangiu, 2022, p. 371

³⁴ În sensul că „dispozițiile de drept civil ar putea dobândi relevanță” cu privire la astfel de circumstanțe practice, a se vedea G. Zlati, *Tratat de...*, op. cit., p. 221

soției de a depune fonduri ci doar de a retrage, folosește cardul bancar al acesteia la unul dintre ATM-urile care permit și depunerea de fonduri, în scopul de a o gratifica, comite art. 250. Argumentul este cu atât mai relevant când observăm că pentru această infracțiune punerea în mișcare a acțiunii penale se face din oficiu.

De lege ferenda, propunem înlocuirea sintagmei *fără consimțământul titularului*, cu sintagma *fără drept*. Considerăm că astfel s-ar „protegui” just și util relațiile sociale ce fac obiectul juridic al infracțiunii și s-ar scoate din sfera de acțiune a normei alte conduite fără valențe penale.

Privitor la alin. (1), elementul material este alternativ și *constă într-o acțiune*.³⁵

- Efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar

„În drept, faptele inculpatei care a folosit cardul bancar al persoanei vătămate și *a retras numerar fără a avea acordul acestuia de la A.T.M.*, producând un prejudiciu de 27 500 de lei întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de acces ilegal la un sistem informatic prev. de art. 360 alin. 1 și 2 C.P. cu aplic. art. 35 alin. 1 C.P. (șase acte materiale), în concurs formal prev. de art. 38 alin. 2 C.P. cu infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prev. de art. 250 alin. 1 C.P., cu aplic. art. 35 alin. 1 C.P. (șase acte materiale).”³⁶

- Efectuarea unei operațiuni de încărcare sau descărcare a unui instrument de monedă electronică

„Inculpatul a profitat de faptul că persoana vătămată lipsea temporar de la birou, și a scos din portofelul acesteia cardul său bancar pe care l-a fotografiat. În aceeași zi, inculpatul a înregistrat datele cardului bancar al persoanei vătămate pe contul său personal deschis pe site-ul de pariuri online care i-a permis ca sumele virate de pe acest card să fie folosite pentru efectuarea de pariuri pe site-ul menționat. În acest mod, în cursul aceleiași zile, inculpatul a pariat, în patru rânduri, sumele de 200 EUR, 50 EUR, 10 EUR și 90 EUR. *Întrucât în urma celor patru pariuri, inculpatul a câștigat suma de 800 EUR, ca să își acopere urmele, a restituit suma totală de 350 EUR persoanei vătămate, efectuând, de această dată, o tranzacție în sens invers, din contul său de pariuri online, în contul colegului său.*”³⁷

„În drept, faptele inculpatului care a efectuat un număr de 12 plăți electronice contactless la diferite stații de alimentare cu carburant, în valoare totală de 674,08 lei, cu cardul bancar și cu alt card bancar aparținând persoanei vătămate, pe care aceasta le-a pierdut în ziua respectivă, împrejurări prin care inculpatul a

---

³⁵ V. Cioclei, op. cit., p. 420

³⁶ Tribunalul Vaslui, Hotărâre nr. 133/2021 din 25.11.2021, cod RJ g92653d8g, (<https://www.rejust.ro/juris/g92653d8g>), ultima accesare: 25.03.2024

³⁷ Tribunalul Covasna, Hotărâre nr. 3/2019 din 23.01.2019, cod RJ 52e637984 (<https://www.rejust.ro/juris/52e637984>)

descărcat suma respectivă de bani de pe instrumentele de monedă electronică ale titularului, fără a avea consimțământul acestuia.”³⁸

- Transfer de fonduri, valoare monetară sau monedă virtuală

„Având telefonul mobil al persoanei vătămate, pe care se aflau instalate mai multe aplicații de mobile banking (ale căror parole se aflau notate în aplicația Notes de pe dispozitiv), a efectuat 4 operațiuni financiare în mod fraudulos, în sensul că *a transferat din contul deschis la banca al persoanei vătămate către contul persoanei vătămate de Revolut, câte 700 lei, în 4 rânduri.*”³⁹

Alin. (2) aduce o schimbare doar în ceea ce privește cerința esențială atașată la *verbum regens*, modalitățile normative prev. la alin. (1) fiind săvârșite în acest caz prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive. Ne întrebăm în ce măsură era necesară o variantă asimilată a infracțiunii având în vedere că printr-o minimă intervenție asupra cerinței esențiale atașate elementului material de la alin. (1) s-ar fi exclus nevoia prezenței alineatului secund, înglobând într-o singură cerință toate variantele? Apreciem o asemenea soluție mai simplă și mai utilă cu atât mai mult cu cât observăm că diferențele dintre varianta tip și cea asimilată sunt minime, nu de ordin calitativ sau de esență iar sancțiunea prevăzută este, bineînțeles, aceeași. Astfel, s-ar fi evitat și discuțiile hilare din literatura de specialitate.⁴⁰

Conform alin. (3) transmiterea neautorizată a datelor poate căpăta multiple forme, de la transmiterea prin viu grai sau scriere până la mijloace de comunicare la distanță, tehnologice.

Un aspect ce stârnește curiozitatea apare în legătură cu Decizia RIL 15/2013 prin care se stabilește că folosirea unui card autentic/falsificat fără consimțământul titularului pentru a efectua retrageri de numerar întrunește elementele constitutive ale infracțiunilor prev. de art. 250 (1) și art. 360 alin. (1), (2) și

(3). Ce se va reține participantului dacă autorului amintit în RIL i se transmite, de pildă, codul PIN de către complice? La prima vedere, răspunsul este că i se va reține comiterea infracțiunii prev. la art. 250 alin. (3), transmiterea neautorizată a datelor de identificare [...]. Totuși, trebuie să avem în vedere și incriminarea de la art 365 alin. (1) lit. b) care pedepsește, printre altele, *distribuirea sau punerea la dispoziție sub orice formă de: parole, coduri de acces sau alte asemenea date informatice care permit accesul total sau parțial la un sistem informatic, în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prev. de art. 360-364.* Concluzionând, putem oare spune că acest complice va răspunde pentru un concurs ideal de infracțiuni între art. 250 (3) și art. 365 (1) b)? Dihotomia obiectului juridic

³⁸ Hotărâre nr. 5/2022 din 12.01.2022 pronunțată de Tribunalul Buzău, cod RJ 9827g5685 (<https://www.rejust.ro/juris/9827g5685>)

³⁹ Tribunalul Iași, Hotărâre nr. 120/2024 din 05.03.2024, cod RJ 4e8893453, (<https://www.rejust.ro/juris/4e8893453>)

⁴⁰ „Mărturisesc faptul că îmi este foarte greu să pricep de unde apare funcționarul instituției emitente în peisajul variantei asimilate și de unde au autorii opiniei convingerea că discută despre <<o formă de participare improprie>>?!?” (V. Cicolei, op. cit., p. 424)

ne sugerează astfel⁴¹. Altfel, am accepta că legiuitorul a sancționat prin două infracțiuni diferite aceeași conduită, cu aceeași urmare și protejând aceleași relații sociale.

Urmarea imediată

Aceasta constă în crearea unei pagube patrimoniale, inherentă în anumite modalități normative, ori în crearea unei stări de pericol, în alte variante⁴². De exemplu, dacă în cazul retragerii de numerar ori descărcării unui instrument de monedă electronică nu avem rețineri în a susține că întotdeauna vorbim despre o pagubă, un rezultat, dar în celelalte cazuri nu putem susține același lucru. Încărcarea unui instrument de monedă electronică ori transmiterea datelor de identificare în sensul alin. (3) creează stări de pericol pentru valorile sociale protejate. Având în vedere că operațiunea de *transfer de fonduri* poate opera în ambele sensuri, adică de a transfera *din* și *către* cont, urmarea va fi fie o pagubă, fie o stare de pericol, deși în doctrină nu a fost observată această dualitate a variantei elementului material⁴³. Pericolul în aceste cazuri este abstract.

Problema încărcării sau transferării de fonduri către contul titularului apare ca interesantă din perspectiva analizării urmării imediate. A afirma că acestea conturează urmări de rezultat implică acceptarea faptului că norma incriminează o faptă ce produce o „vătămare pozitivă”, un beneficiu persoanei vătămate, ipoteză mai dificil de acceptat.⁴⁴ Consider că într-o astfel de situație, deși strict formal s-ar putea afirma că infracțiunea este una de rezultat, este de preferat să apreciem caracterul de pericol ca îndepărtându-l pe cel de rezultat, mai ales că în fapt, de cele mai multe ori, acest tip de acte de executare vor avea loc pentru ascunderea urmelor, ceea ce întărește caracterul de pericol enunțat.

Privitor la momentul în care infracțiunea se consumă, acesta diferă după cum variază elementul material. Astfel, efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar se va consuma la momentul acceptării acestei operațiuni de către operatorul bancar, concomitent cu descărcarea contului aferent instrumentului de plată fără numerar. Dacă operațiunea este fals acceptată, în realitate nefiind procesată /nereflectându-se în contul titularului, infracțiunea rămâne în stadiul de tentativă

---

⁴¹ Pentru aplicarea unui raționament similar, a se vedea T. Manea, C.N. Constantinescu-Mărunțel, H. Ș. Tiugan, op. cit., p. 521

⁴² În sens similar, cum că infracțiunea nu poate fi calificată global ca fiind una de pericol a se vedea: G. Zlati, în G. Bodoroncea, V. Cioclei, I. Kuglay, L. V. Lefterache, T. Manea, I. Nedelcu, F.-M. Vasile, G. Zlati, Codul penal. Comentariu pe articole, Ediția 3, Ed. C. H. Beck, 2020, p. 928. În sensul că infracțiunea este una de pericol: M. Dobrinou în V. Dobrinou et alia, Noul Cod Penal Comentat. Partea specială. Ediția a II-a, Ed. Universul Juridic, 2014, p. 323

⁴³ „De altfel, nu ne putem imagina un exemplu în care retragerea de numerar sau efectuarea de transferi de fonduri să nu producă o pagubă” – G. Zlati et al., op. cit., p. 928

⁴⁴ În sensul că infracțiunea de rezultat este asociată cu termenul *vătămare*, a se vedea: M. Udriou, op. cit., p. 193

(inclusiv atunci când făptuitorul greșește datele de identificare ale instrumentului de plată fără numerar)⁴⁵. Ulterior acceptării este irelevantă ieșirea propriu-zisă a banilor din bancomat. Încărcarea, descărcarea unui instrument de monedă electronică vor atrage consumarea infracțiunii, în mod evident, atunci când suma încărcată ajunge în cont, respectiv când paguba se reflectă în acesta. Transferul de fonduri, monedă electronică sau monedă virtuală urmează același regim cu încărcarea și descărcarea.

Legătura de cauzalitate

Având în vedere aprecierile pe care le-am formulat în ceea ce privește elementul material alternativ și urmarea socialmente periculoasă, rezultă că în variantele de realizare a elementului material ce presupun un rezultat legătura de cauzalitate va trebui dovedită. În celelalte cazuri (încărcarea unui instrument de monedă electronică și transferul către contul titularului) de la alin. (1) și (2), urmarea imediată constă într-un pericol abstract, legătura de cauzalitate rezultând *ex re*. La fel stau lucrurile și pentru infracțiunea prev. la alin. (3).

VIII. Latura subiectivă

S-a reținut⁴⁶, inclusiv în jurisprudență⁴⁷, că sunt incidente ambele forme ale intenției, directă și indirectă. Aprecierea formei de vinovăție incidente pentru alin. (3) este oneroasă. Deși, textual, este ușor de observat calificarea intenției prin scop, acest lucru implică să acceptăm neacoperirea unor situații cu un grad de pericol însemnat. De pildă, transmiterea unui ansamblu de date, în mod neautorizat, printre care se numără și cele ce permit efectuarea acțiunilor prevăzute la alin. (1), fiindu-i indiferent făptuitorului la ce vor fi folosite, atrage incidența intenției indirecte, nefiind îndeplinit scopul prevăzut de normă. Poate că s-a apreciat de legiuitor că extinderea sferei de aplicabilitate a alin. (3) nu respectă principiul *ultima ratio*, așa că ne vom conforma alegerii sale.

IX. Forme ale infracțiunii. Relația cu alte infracțiuni

Participația este posibilă în toate formele.⁴⁸ În ceea ce privește complicitatea sunt interesante următoarele aspecte ce atrag o incriminare autonomă a acesteia.

Observând elementul material al infracțiunii din alin. (3), constatăm că este astfel incriminată o formă de participație secundară la infracțiunea prev. la alin. (1).

---

⁴⁵ G. Zlati et al., *op. cit.*, p. 929

⁴⁶ V. Cioclei, *op. cit.*, 422

⁴⁷ Tribunalul Prahova, Hotărâre nr. 261/2021 din 18.12.2021

⁴⁸ Exemplu pentru coautorat: X și Y, în virtutea unei legături subiective bilaterale și în baza unei rezoluții infracționale comune, decid să efectueze retrageri de numerar de pe cardul lui Z, fără consimțământul acestuia. X efectuează prima retragere, atingând suma limită pentru o singură retragere de numerar și îi pasează cardul lui Y pentru a efectua și el o retragere de numerar în quantumul maxim permis de bancă.

Complicitatea constând în transmiterea neautorizată către altă persoană a oricăror date de identificare în vederea efectuării uneia dintre operațiunile de la alin. (1) se transformă în autorat privind infracțiunea din alin. (3).

Același mecanism se aplică și în ceea ce privește art. 250¹, operațiuni ilegale cu instrumente de plată fără numerar. Alin. (2) incriminează inclusiv *dobândirea* pentru sine sau pentru altul⁴⁹, inclusiv prin primire, însușire, cumpărare sau ca urmare a unei operațiuni precum transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase⁵⁰ a unui instrument de plată fără numerar obținut prin săvârșirea uneia dintre faptele prev. la art. 228 [...]. Așadar, și aici o formă de participație secundară la infracțiunea de la art. 250 este incriminată.

În aceeași ordine de idei, art. 251 incriminează o conduită care constituie complicitate concomitentă la săvârșirea infracțiunii de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos: acceptarea unei operațiuni dintre cele prev. de art 250⁵¹ cunoscând că este efectuată folosind un instrument de plată fără numerar falsificat sau utilizat fără consimțământul titularului său (sau cunoscând că este efectuată prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare ori prin utilizare de date de identificare fictive).

Actele de pregătire sunt posibile, unele chiar incriminate, după cum urmează:

Identificăm o ipoteză de lucru interesantă în cazul alin. (3). Incriminarea nu se rezumă doar la pedepsirea acestei forme de complicitate la alin. (1). Norma permite tragerea la răspundere penală chiar a făptuitorului care transmite neautorizat date către altă persoană în vederea efectuării operațiunilor prev. de art. 250 *de către el însuși* (de pildă, făptuitorul transmite mai multe coduri PIN de care a luat la cunoștință incidental unei alte persoane care să le păstreze și de la care să le recupereze la momentul săvârșirii operațiunilor de la alin. 1). Aceste acțiuni au natura unor acte pregătitoare și sunt, după cum vedem, incriminate.

Art. 250¹, operațiuni ilegale cu instrumente de plată fără numerar, incriminează ca act preparatoriu, în alin. (1): *Deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar* însușit prin săvârșirea uneia dintre faptele prev. la art. 228 [...]. Alin. (2) al aceluiași articol pedepsește ca act de pregătire *dobândirea pentru sine [...] în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar [...]*. Întrucât alin. (3) și (4) nu prevăd ca cerință esențială atașată elementului material *scopul utilizării frauduloase* a instrumentului de plată fără numerar, raționamentul nu se mai aplică.

---

⁴⁹ Dacă dobândirea se face pentru sine, actul de pregătire ar fi comis chiar de autorul infracțiunii iar acesta va fi absorbit în conținutul infracțiunii, în acest sens: M. Udroi, op. cit., p. 359

⁵⁰ Argumentul subzistă atât timp cât prin utilizarea frauduloasă înțelegem săvârșirea infracțiunii de la art. 250 CP.

⁵¹ Art. 251 nu prevede *per se* trimiterea la art. 250 însă există identitate.

Tentativa este sancționată conform art. 252. Este posibilă și reținerea comiterii infracțiunii în formă continuată.

Deși speram că relația cu art. 228, furtul, este clarificată, practica foarte recentă ne contrazice. Organele judiciare încă nu aplică dispozițiile legale incidente în astfel de cauze în mod coerent, global. „În acest context, trebuie precizat că, în măsura în care există un act de sustragere al instrumentului de plată electronică, urmat de efectuarea unei operațiuni financiare în mod fraudulos, se va reține cu un concurs real între art. 228 și art. 250 C.p. În acest caz, instrumentul de plată electronică reprezintă obiectul material al infracțiunii de furt.”⁵² În speță erau aplicabile dispozițiile art. 250¹ alin. (2), instanța nu a ținut cont de aceasta, deși norma prevede: *dobândirea [...] inclusiv prin însușire în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar obținut prin săvârșirea uneia dintre faptele prev. la 228 [...].* Având în vedere natura incriminării de la art. 250¹, fiind pedepsit un act de pregătire al infr. de la art. 250, atunci când aceasta din urmă se consumă ar trebui apreciat că actul de pregătire este absorbit. Ba mai mult, având în vedere că art. 250¹ absoarbe infracțiunea de furt, rezultă că în astfel de spețe soluția corectă este reținerea în sarcina inculpatului exclusiv⁵³ a infracțiunii prevăzute de art. 250⁵⁴, vorbind aici despre o absorbție în cascadă⁵⁵. Un raționament similar poate fi realizat și plecând de la opinia din doctrină conform căreia „frauda informatică este, în realitate o specie de furt, realizată printr-un sistem informatic.”⁵⁶ Dacă acceptăm și faptul că art. 250 este o normă specială raportată la art. 249, rezultă, bineînțeles, că și norma specială va absorbi furtul.

Întrucât efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos poate viza și monedele virtuale, atragem atenția unei situații care la prima vedere pare acoperită de incriminarea de la art. 250, deși nu este așa. Este vorba despre așa-numitele *cold-wallet*, în special cele de tip *non-custodial*. Acestea sunt instrumente asupra cărora titularul are control deplin, în care sunt stocate cheile private ale monedelor virtuale („cryptomonede”) și care nu iau contact cu contractele inteligente. Dacă acțiunea ilicită de „transfer de monedă virtuală” se face din acest tip de dispozitiv, nu va fi incident art. 250, ci art. 249, frauda informatică⁵⁷. Soluția se justifică întrucât acest dispozitiv hardware nu este un instrument de plată fără numerar. Totodată, „în

⁵² Tribunalul Cluj, Hotărâre nr. 34/2024 din 16.02.2024

⁵³ „În acest sens, a se vedea ICCJ, secția penală, decizia nr. 5288/2006. În această cauză, instanța supremă a decis chiar faptul că furtul se va absorbi în infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos.” (G. Zlati, „Frauda Informatică. Aspecte controversate”, *Universul Juridic Premium* nr. 3/2020. În sens contrar, a se vedea *V. Coman*, „Tentativă la infracțiunea de efectuare operațiuni financiare în mod fraudulos. Acces ilegal la un sistem informatic. Concurs de infracțiuni. Recidivă [notă de jurisprudență]”, *Revista Universul Juridic Premium* nr. 6/2021

⁵⁴ Pentru un raționament similar, privind natura de act de pregătire a art. 365 CP ce va fi absorbit de forma consumată a art. 360 CP, mai ales în cadrul unei unități de împrejurare, a se vedea G. Zlati, *Tratat de criminalitate informatică*, Vol. I, Ed. Solomon, 2020, p. 268

⁵⁵ *Idem*, p. 607

⁵⁶ V. Cioclei, op. cit., p. 412

⁵⁷ În sens similar, a se vedea M. Peter, op. cit.

ipoteza tranzacționării de criptoactive de tipul NFT-urilor (*n.n.* - nefiind monedă virtuală), va putea avea incidență art. 249 C. pen. privind fraudă informatică, aceasta fiind norma generală în raportat cu art. 250 C. pen.⁵⁸

Ne-am întrebat de ce în practica judiciară nu întâlnim nicio speță în care atunci când făptuitorul folosește un card autentic/falsificat, fără consimțământul titularului, pentru a efectua o plată prin POS, să fie reținută și infracțiunea de înșelăciune (art. 244 CP). Considerăm că la prima vedere s-ar putea argumenta în acest sens. Aderăm la opinia profesorilor noștri, conform căreia, conduita făptuitorului în sensul art. 244 poate consta și într-o inacțiune, cu încălcarea obligației generale de a comunica persoanei interesate adevărul și de a acționa cu bună-credință.⁵⁹ În sens similar ipotezei evocate, această latură a doctrinei reține că atunci când casierul este indus în eroare cu privire la preț/tipul/cantitatea/etc. produsului se va reține infracțiunea de înșelăciune.⁶⁰ Or, și în acest caz paguba nu se va produce în patrimoniul casierului ci în patrimoniul persoanei juridice care comercializează produsele. Așadar, *mutatis mutandis*, raționamentul se aplică și în circumstanțele propuse de noi. Astfel, fapta unei persoane de a induce în eroare casierul, pretinzând tacit că instrumentul de plată fără numerar îi aparține, obținând de la acesta „accesul”⁶¹ la POS, producând o pagubă în patrimoniul băncii emitente a cardului prin efectuarea unei plăți cu un card ce nu îi aparține și fără consimțământul titularului, pare că întrunește elementele constitutive ale infracțiunilor prev. de art. 244 și art. 250, aflate în concurs ideal⁶². Argumentul s-ar împune și pentru că incriminarea de la art. 251, acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos, ne forțează să acceptăm că în contextul în care comerciantul, cunoscând circumstanțele delictuoase de fapt, acceptă o astfel de operațiune, răspunde pentru infracțiunea menționată. Deci vicierea consimțământului său prin inducerea în eroare specifică art. 244 ar trebui să conducă la concurența acestei infracțiuni. Dacă plata s-ar efectua la casele de tip *self-checkout*, întrucât nu mai intervine *inducerea în eroare a unei persoane*, nu mai putem vorbi despre concursul cu art. 244, acest exemplu arătând totodată că infracțiunea de la art. 250, în coordonatele stabilite puțin mai sus, se poate comite și fără a recurge la elementul material al înșelăciunii.

Totuși, luăm în considerare mai multe detalii ce conduc la răspunsul întrebării noastre. Astfel, observăm că în cazul tip, atunci când casierul este indus în eroare cu privire la preț/tip/cantitate/etc., paguba se produce în patrimoniul persoanei ale cărei interese acesta le reprezintă (profesionistul persoană juridică). Acceptarea tezei conform căreia subiectul pasiv al infr. prev. de art. 250 este, în sens larg, banca,

---

⁵⁸ Bineînțeles, nu avem în vedere un acces în sensul art. 360 CP, așa cum am argumentat pe parcursul lucrării.

⁵⁹ A.-F. Țicău-Suditu, „Tokenizarea drepturilor”, Revista Curierul Judiciar nr. 2/2022, Editura C. H. Beck

⁶⁰ T. Manea, C.N. Constantinescu-Mărunțel, H. Ș. Tiugan, op. cit., p. 427

⁶¹ *Idem*, p. 510

⁶² Concursul ideal se justifică având în vedere specificul urmărilor imediate ale celor două infracțiuni.

atrage producerea pagubei prin presupusul concurs ideal în patrimoniul unei persoane pe care casierul nu o reprezintă. În literatura de specialitate s-a reținut că există situații în care s-ar putea reține concursul între fraudă informatică, art. 249 (norma generală față de art. 250), și înșelăciune, art. 244, „doar atunci când fapta încadrată ca înșelăciune excede prin materialitatea sa, respectiv prin scopul său, faptei încadrate ca fraudă informatică.”⁶³ Considerăm că această viziune are merite și că în acest mod s-ar putea stabili liniile directoare în ceea ce privește reținerea (sau nu) a concursului dintre cele două infracțiuni, întrucât nu se poate exclude *de plano* vreuna dintre opțiuni.

În fine, este adevărat că „pentru o seamă de infracțiuni din domeniul tehnologiei informației, la care ne referim generic ca fiind *infracțiuni informatice*, Codul penal român prevede pedeapsa cu închisoarea între 2 și 7 ani, ceea ce înseamnă, în economia reglementării, o pedeapsă mai degrabă grea decât ușoară.”⁶⁴ Considerăm că și ca urmare a acestei orientări a legiuitorului cazurile în care este reținut concursul cu înșelăciunea ar trebui tratate ca fiind incidente mai curând în circumstanțe excepționale decât ca regulă.

X. Propuneri

Problematika descrisă în prezenta lucrare este cu precădere una de interpretare, dovadă fiind diversele discuții doctrinare amintite și practica judiciară, pe alocuri dezbinată.

Fără a relua propunerile deja amintite, considerăm oportună intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin mecanismele specifice dezlegării unor chestiuni de drept ori recursului în interesul legii, cu privire la următoarele chestiuni esențiale ce se desprind din întreg demersul realizat de noi:

- RIL: Stabilirea subiectului pasiv al infracțiunii prevăzute de art. 250 Cod penal, efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos, și statuarea unor criterii obiective ce pot servi la identificarea subiectului pasiv având în vedere fluiditatea de care pot da dovadă elementul material al acestei infracțiuni și specificul contractelor încheiate între titularul instrumentului de plată fără numerar și emitentul acesteia.

DCD: „Fapta unei persoane de a induce în eroare casierul unui magazin, pretinzând tacit că instrumentul de plată fără numerar cu care urmează să plătească îi aparține, obținând de la acesta posibilitatea de a folosi POS-ul, producând o pagubă prin efectuarea unei plăți cu un instrument de plată fără numerar pentru care nu are consimțământul titularului, întrunește elementele constitutive ale infracțiunilor prev. de art. 244 și art. 250, aflate în concurs ideal ori doar elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 250?”

---

⁶³ T. Manea, C.N. Constantinescu-Mărunțel, H. Ș. Tiugan, op. cit., p. 520

⁶⁴ A. Săvescu, R. Onufreiciuc, „Despre pedepsirea unor infracțiuni informatice”, 30 mai 2022, disponibil la <https://www.juridice.ro/687301/despre-pedepsirea-unor-infracțiuni-informactice.html>, ultima accesare: 25.03.2024

Concluzie

Stabilirea incidenței anumitor instituții de drept penal în spețele care au ca obiect infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos ar trebui realizată cu circumspecție. Corecta delimitare față de alte infracțiuni, sinergia cu acestea, tipicitatea și formele pe care această infracțiune le poate îmbrăca pot influența profund buna înfăptuire a justiției penale iar practica și literatura de specialitate pot și trebuie să conlucreze deopotrivă la „statuarea” acestor coordonate.

Bibliografie

I. Cursuri universitare, monografii, tratate

- Bodoronca, Georgina; Cioclei, Valerian, Kuglay, Irina, Lefterache Lavinia Valeria; Manea, Teodor; Nedelcu, Iuliana; Vasile, Francesca-Maria; Zlati, George, Codul penal. Comentariu pe articole, Ediția 3, Ed. C. H. Beck, 2020
- Cioclei, Valerian, Drept penal. Partea specială. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului. Curs universitar, Ediția 8, Ed. C.H. Beck, București, 2023
- Deak, Francisc; Mihai, Lucian; Popescu, Romeo; Tratat de drept civil. Contracte speciale, Vol. III, Ediția a VI-a, Ed. Universul Juridic, București, 2024
- Dobrinou, Vasile; Pascu, Ilie; Chiș, Ioan; Hotca, Mihai Adrian; Păun, Costică; Gorunescu, Mirela; Neagu, Norel; Dobrinou, Maxim; Sinescu, Mircea Constantin, Noul Cod Penal Comentat. Partea specială, Ediția a II-a, Ed. Universul Juridic, 2014
- Duvac, Constantin, Drept penal român, Vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2021
- Lefterache, Lavinia Valeria, Drept penal partea generală, Ediția a 3-a, Ed. Hamangiu, București, 2021
- Manea, Teodor; Constantinescu-Mărunțel, Cătălin-Nicolae; Tiugan, Horia Șerban; Drept penal. Partea specială. Infracțiuni contra persoanei. Infracțiuni contra patrimoniului, Ed. Hamangiu, 2022
- Manea, Teodor; Drept penal. Partea specială. Infracțiuni contra autorității, contra înfăptuirii justiției, de corupție și de serviciu, de fals în înscrisuri, contra siguranței circulației pe drumuri publice, contra familiei, Ed. Hamangiu, București, 2024
- Pitagora, Legile morale și politice, Ed. Antet, Oradea, 1996
- Trandafir, Andra-Roxana; Lazăr, George-Alexandru (coordonatori); Budăi, Remus; Dunea, Mihai; Ghica-Lemarchand, Claudia; Herinean, Dorel; Jurma, Anca; Kuglay, Irina; Lefterache, Lavinia Valeria; Rădulețu, Sebastian; Stănilă, Laura; Udroi, Mihail; Vîlcică, E. Rely, Răspunderea penală a persoanei juridice, Ed. Solomon, 2021
- Udroi, Mihail, Sinteze de Drept penal Partea Generală, Vol. 1, Ediția 4 Revizuită, Ed. C. H. Beck, București, 2023
- Zlati, George, Tratat de criminalitate informatică, Ed. Solomon, 2020

II. Studii de specialitate

- Bellu Magdo, Mona-Lisa, „Contractul de cont bancar curent”, Revista Dreptul nr. 8/2022, disponibil la: <https://lege5.ro/App/Document/gezdkmjxgm3dq/contractul-de-cont-bancar-curent?pid=493154112&expression=>, ultima accesare: 22.03.2024
- Coman, Vasile, „Tentativă la infracțiunea de efectuare operațiuni financiare în mod fraudulos. Acces ilegal la un sistem informatic. Concurs de infracțiuni. Recidivă [notă de jurisprudență]”, Revista Universul Juridic Premium nr. 6/2021
- Peter, Marius, „Raportul dintre infracțiunea de fraudă informatică, prevăzută de art. 249 Cod penal și infracțiunea de efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos, prevăzută de art. 250 Cod penal”, disponibil la: <https://www.juridice.ro/692921/raportul-dintre-infracțiunea-de-frauda-informatica-prevazuta-de-art-249-cod-penal-si-infracțiunea-de-efectuarea-de-operatiuni-financiare-in-mod-fraudulos-prevazuta-de-art-250-cod-penal.html>, ultima accesare: 27.03.2024
- Postolache, Rada, „Depozitul bancar de fonduri în lumina noului Cod Civil”, Journal of Legal Studies, Year VI, Supplementary Issue, 1, 2011, p. 299
- Săvescu, Andrei; Onufreiciuc, Raluca, „Despre pedepsirea unor infracțiuni informatice”, 30 mai 2022, disponibil la <https://www.juridice.ro/687301/despre-pedepsirea-unor-infracțiuni-informatice.html>, ultima accesare: 25.03.2024
- Țicău-Suditu, Aniela-Flavia, „Tokenizarea drepturilor”, Revista Curierul Judiciar nr. 2/2022, Editura C. H. Beck
- Zlati, George, „Frauda Informatică. Aspecte controversate”, Universul Juridic Premium nr. 3/2020 ZLATI, GEORGE, Criminalitatea informatică în România, Jurnalul Baroului Cluj nr. 1/2021
- Zlati, George; Deleanu, Ștefan, „Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos prin intermediul unui terminal POS (Point of Sale). Dezlegarea unei dezlegări de drept”, disponibil la: <https://www.juridice.ro/685203/efectuarea-de-operatiuni-financiare-in-mod-fraudulos-prin-intermediul-unui-terminal-pos-point-of-sale-dezlegarea-unei-dezlegari-de-drept.html>, ultima accesare în 22.03.2024

III. Site-uri web

<http://www.rolii.ro/>
<https://codurilepenale.ro/>
<https://lege5.ro/>
<https://sintact.ro/jurisprudenta/1>
<https://www.binance.com/en>
<https://www.bnr.ro/Mijloace-de-plata-fara-numerar--305-Mobile.aspx>
<https://www.cdep.ro/>
<https://www.educatiefinanciara.info/all-project-list/mic-dictionar-de-plati/>
<https://www.iccj.ro/>
<https://www.juridice.ro/>
<https://www.rejust.ro/>